
LUTELESTIA: ERTAIN ETA IPAR-AMERIKA

MEXIKO

España lako lau da zabaleraz Mexiko eta uri eder asko dauz. Kolon ara joan baiño lenago azteka eta maya areik jakintzak ederrak eta gogoangarriak ziran.

1821n. urtera arte España'ren menpean egon zan, baiña arrezkero aurrera-zale agertu da beti, bai edertian eta liburugintzan eta bai salerosketa eta langintzan.

800 egazkin zelai dabez, aundiak edo txikiak, eta garia, artoa eta arorio ugari dabez euren esku eta zidar-meatzetan munduko bigarren laterria dira.

Iru ameriken (ego,ipar eta erta) erdian dagoz .

KUBA

Emen tabakoa ta kañabera-azukarea dira irabazbiderik aundienak. Fidel Kastro'k ondo daroa kultura-arloa, batez be medikutza, baiña ugarte eder au oso atzeratuta dauka, bai politika'n eta bai ondasun-arloan. Oso txiro bizi da bertako jentea eta ara doazen turistak aberats.

GUATEMALA

Maia'tarren jakintzaren sorlekua da eta kafea ta kotoia dauz irabazbiderik aundiena. Orrei laguntzeko bananak, kakaoa ta artoa.

HONDURAS

Lur-gaiñeko aberastasuna bananak dira eta lurpean zidarra eta urrea.

KOSTA RIKA

Izen ori zeozergaitik artu eban lurralde eder onek: Loratsua da, abereak dauz ugari, kafea edo akeita,kakaoa, zura.Lurralde aberatsa da.

SALVADOR

Sumendiz josita dago lurralde au eta kafea ugari euki arren, lurralde txiroa da.

NIKARAGUA

Ruben Dario olerkari aundiaren lurraldea, lurralde zabala ta jakintsua.

PANAMA

Urbide edo kanal ospetsua dau irabazbide nagusi. Laterri Batuen esku egoan, eurak egin ebelako, baiña Torrijos'en aldian sartu zan Panama'tarren eskuetara. Salerosketarako bide lez diru-iturri aundia, Egoamerika-ren barrenetik bira egin bearrean, igarobide zuzena ta laburra dalako

LATERRI BATUAK

Iparramerika'ren erdian dagoz.

Kalifornia epela dago Itxas-Barea'ren ondoan, frutak ugari dauzala:madariak, sagarrak, laranjak eta maatsa batez be.

Erdialdea "rantxo" edo baserriz beterik dago eta toki aberetsua da.

Iparraldean garia, artoa, eta azukaredun arbi nagusi edo erromalatxea dago.

Sarkaldean, Atlantik Itxasorantza meatzak dagoz ugari, Apalatxe mendiak ospetsuak dira ikatz-toki lez.

Danean ur-jauzi aundiak dagoz ugari eta indarra lor-tzen da lantegietarako.

Berrogeta amar laterri alkartu dira, orregaitik dauz 50 izar euren ikurriñak.

Biztanleak geienak Europa'tik joanen ondorengoak dira eta geroago etorriak azal oridun batzuk eta Afrika'tik jopu ekarritako baltz ugariak.

Europa'tik ara joanak ez ziran nastatu bertako inditarrakaz. Naste ori egin eben españatarrak egoaldean eta ez zan naste ona gertatu.. Emen inditarrak, zori txarrez, baztertuta geratu diran eta orain be bazter orreitatik, erreserbetatik, urten eziñik edo aurrera egin eziñik dagoz.

New York edo York Barri uri aundia dago Atlantik itxasoaren ertzean, munduko uririk eta kairik aundiena.

Etxe goreak edo "rascacielos" diralakoak egin dabez biztanle asko batu diran tokietan guztiai etxeak izendatzeko, baita idaz-gelak mundu guztirako egiteko. Gogoratu Torre Bikoitxen jazokizun negargarria!

Eskualde au da munduan aurreratuen eta kotoia,arrioa eta arri.ikatz aateraten onena, orregaitik dauke munduko burdin-lantegirik eta trenbiderik onenak.

Konturatu beitez Laterri Batuetako biztanle ondo oitua, munduko gosea eta atzerakuntza kentzeko lana egin bear dabela, baita kutsadura kentzeko agiria izenpetu be. Arazoa ez dabe konponduko guda eginda, txiroen lagun izanda baiño. Islandarrak sendo agiri dira!

KANADA

Ia-ia Europa osoaren besteko lurraldea da Kanada.

Laterri artean isillik agiri da, noizean bein anglofonoen eta frankofonoen arteko gataska auteskundeetan agertzen ez danean.

Iparraldean izotza dago urte osoan, Laterri Batuetakoak diran eskimalen ondoan, trineoen lurra dan Alaska aldean. Alaska au 1958n. urtean alkartu zan Laterri batukaz 49n. laterri lez.

San Lorentzo ibaiak banatzen dau Kanada Laterri Batuetatik eta frankofono ta alglofonoen artean inditar banaka batzuk be bizi dira.

Aberastasuna abereak dira eta igale-landarak, arrioia ta meatzak lagun.

Arri-mendien alboetan europarrak garia artzen dabe.

Etorkizun aundiko lurralde itxaropentsua da Kanada.

OLAZAR'tar Martin'ek